

שאלה

חברה א' (להלן - "החברה" או "חברה א'") הינה חברת ספנות שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב. חברה א' חוכרת ספינות מסע לתקופות של 4-1 שנים ומחכירה את אותן ספינות ללקוחותיה למסעות מוגדרים שאורכם נע בין שבועיים לחודשיים. ביום 1 בינואר 2020 בחנה החברה התקשרות עם חברה יונית בחוזה לחכירת ספינה משא ספציפית לתקופה של שנה שתסתיים ביום 31 בדצמבר 2020. החברה היוונית הינה חברה ידועה בתחום הספנות והיא הציעה לחברה 3 חלופות התקשרות:

חלופה א' - תמורת החכירה בסך 7,000,000 ש"ח תשולם ביום 31 בדצמבר 2020. בנוסף, חברה א' תשלם בתום שנת 2020 דמי חכירה נוספים בסכום השווה ל- 5% מההכנסות מהחכרת משנה של הספינה. דמי החכירה כוללים שכירות של הספינה בלבד ללא אנשי צוות. בתקופת החכירה חברה א' רשאית להחליט לאן תפליג הספינה ובאילו מועדים, עם זאת, ישנם אזורים שיש בהם ריבוי של ספינות פיראטים שהחברה התחייבה שלא תפליג אליהם. חברה א' לא תשלם לחברה היוונית דמי חכירה עבור תקופות בהן הייתה הספינה בטיפול תחזוקה שוטפים, אלא אם כן החברה היוונית תבחר להעמיד לחברה א' ספינה חלופית.

חלופה ב' - תמורת החכירה בסך 10,000,000 ש"ח תשולם ביום 31 בדצמבר 2020. דמי החכירה כוללים שכירות של הספינה והעסקה של אנשי צוות שמפעילים את הספינה בתקופת החכירה. אנשי הצוות מועסקים על ידי החברה היוונית וחברה א' מנועה מלהעסיק אנשי צוות מטעמה. בתקופת החכירה חברה א' תחליט לאן תפליג הספינה ובאילו מועדים. הספק אינו רשאי להחליף את הספינה שחכרה חברה א' בתקופת החכירה. יש להניח ש-20% מדמי החכירה מיוחסים להעסקת אנשי הצוות והיתרה לחכירת הספינה.

חלופה ג' - תמורת החכירה בסך 3,000,000 ש"ח תשולם ביום 31 בדצמבר 2020. דמי החכירה כוללים שכירות של הספינה בלבד ללא אנשי צוות. בנוסף, חברה א' תשלם בתום שנת 2020 דמי חכירה נוספים כתלות בימי הפלגה: (1) עד ל- 120 ימי הפלגה בשנת 2020 - תשלום בסך 4,000,000 ש"ח; (2) מעל ל- 120 ימי הפלגה בשנת 2020 - תשלום בסך 6,000,000 ש"ח. הספק אינו רשאי להחליף את הספינה שחכרה חברה א' בתקופת החכירה. כמו כן, החברה היוונית תשתתף בהוצאות הדלק של הספינה ותשלם לחברה א' מראש 1,000,000 ש"ח ביום 1 בינואר 2020.

הנחות

1. יש להתעלם מהשפעת המס.
2. שיעור הריבית הגלום בחכירה זניח לאור תקופה החכירה הקצרה.
3. הספינות שחוכרת חברה א' מפליגות בממוצע 320 ימים בשנה.
4. בשנת 2020 לא בוצעו טיפולי תחזוקה לספינה.
5. הכנסות מהחכרת משנה של הספינה בשנת 2020 הסתכמו ב-20 מיליון ש"ח.
6. החברה משתמשת במיקור חוץ לצורך העסקת אנשי צוות ככל שהחכירה אינה כוללת אנשי צוות. העלות השנתית להעסקת אנשי צוות שיפעילו את ספינה הינה 2 מיליון ש"ח.

נדרש:

1. פרטו את הסוגיות העולות מיישום IFRS 16 בחברה א' עבור כל חלופה בנפרד.
2. מדד הרווח אותו סוקר מקבל ההחלטות התפעוליות הראשי הוא מדד ה- EBITDA (רווח לפני ריבית, מסים, פחת והפחתות). פרטו והסבירו תחת איזו חלופה מדד ה- EBITDA של החברה יהיה הגבוה ביותר.

פתרון

נדרש א' – פירוט הסוגיות העולות מחלופות ההתקשרות:

לגבי כל אחת החלופות ניתן ליישם את ההקלה של חכירות לזמן קצר (חכירה לתקופה של עד שנה) בסעיפים 5-6 ל-IFRS 16. בהתאם להקלה, החוכר יכיר בתשלומי החכירה הקשורים לחכירות אלה כהוצאה על בסיס קו ישר על פני תקופת החכירה או על בסיס שיטתי אחר.

חלופה א'

- **בחינה האם החוזה מכיל חכירה -**
  - קיים נכס מזוהה. הזכות של החברה היוונית להחליף את הספינה לצורך טיפולי תחזוקה אינה פוגעת בעמידה בתנאי.
  - לחברה א' קיימת הזכות להשיג למעשה את כל ההטבות הכלכליות משימוש בנכס מזוהה. תשלום לחברה היוונית של חלק מתזרימי המזומנים הנובעים מספינה ייחשבו לחלק מההטבות שחברה א' משיג מהספינה ולכן לא פוגעים בעמידה בתנאי.
  - לחברה א' קיימת הזכות לכוון את השימוש בנכס. המגבלה של הפלגה למקומות בהם יש ריבוי ספינות פיראטים מהווה זכות מגינה אינה פוגעת בעמידה בתנאי.
- **דמי חכירה שתלויים במכירות -** תשלומי חכירה משתנים שאינם תלויים במדד או בשער ואינם קבועים במהותם לא נכללים במדידה של ההתחייבות בגין החכירה. תשלומים אלו יוכרו במועד בו הם מתהווים (שנת 2020).

חלופה ב'

- **בחינה האם החוזה מכיל חכירה -**
  - קיים נכס מזוהה.
  - לחברה א' קיימת הזכות להשיג למעשה את כל ההטבות הכלכליות משימוש בנכס מזוהה.
  - לחברה א' קיימת הזכות לכוון את השימוש בנכס. העובדה שאנשי הצוות מועסקים על ידי החברה היוונית אינה פוגעת בעמידה בתנאי לאור זאת שהחברה קובעת לא תפליג הספינה ובאיזה מועדים.
- **דמי חכירה שכוללים העסקת אנשי צוות -** בהתאם להוראות סעיף 12 ל-IFRS 16 ישות תטפל ברכיבי חכירה בחוזה בנפרד מרכיבים שאינם חכירה בחוזה. המשמעות היא שתשלומים בגין רכיבים שאינם רכיבי חכירה לא נכללים במדידה של ההתחייבות בגין חכירה. סעיף 15 ל-IFRS 16 מאפשר לחוכר לבחור (לפי קבוצות של נכס בסיס) לכלול רכיבים שאינם רכיבי חכירה במדידת ההתחייבות בגין חכירה.

חלופה ג'

- **בחינה האם החוזה מכיל חכירה -**
  - קיים נכס מזוהה.
  - לחברה א' קיימת הזכות להשיג למעשה את כל ההטבות הכלכליות משימוש בנכס מזוהה.
  - לחברה א' קיימת הזכות לכוון את השימוש בנכס.
- **תשלומי חכירה שתלויים בימי הפלגה -** דמי חכירה קבועים במהותם יכללו במדידה של ההתחייבות בגין חכירה. בהתאם להוראות סעיף 42 לנספח ב' ל- IFRS 16 תשלומי חכירה קבועים במהותם הם תשלומים אשר עשויים בצורתם לכלול השתנות, אך במהותם הם בלתי נמנעים. דוגמה לדמי חכירה קבועים במהותם היא "תשלומים שנבנו מלכתחילה כתשלומי חכירה כתשלומי חכירה משתנים הצמודים לשימוש בנכס הבסיס אך ההשתנות שלהם תתברר בנקודה כלשהיא לאחר מועד תחילת החכירה כך שהתשלומים יהפכו לקבועים ליתרת תקופת החכירה". דוגמה נוספת "קיימת יותר ממערכת אחת של תשלומים שהחוכר יכול לבצע, אך רק אחת מהמערכות האלה היא מציאותית. במקרה כזה יש להביא בחשבון את המערכת המציאותית של התשלומים כתשלומי חכירה".
- בחלופה ג' ניתן להבין כי מערכת התשלומים המציאותית שיש לקחת בחשבון בדמי החכירה היא 9,000,000 ש"ח וזאת מאחר שימי הפלגה הממוצעים של הספינות שחוכרת חברה א' גבוהה משמעותית מ- 120 ימים.
- **השתתפות החברה היוונית בהוצאות דלק של חברה א' -** תשלומים המבוצעים על ידי המחכיר לחוכר בקשר לחוזה החכירה, או שיפוי או נטילה של עלויות של חוכר על ידי המחכיר מהווים תמריצי חכירה ונכללים במדידה של ההתחייבות בגין החכירה.

נדרש ב' – חישוב EBITDA:

<u>הערות</u>	<u>חלופה ג'</u>	<u>חלופה ב'</u>	<u>חלופה א'</u>	
				התחייבות בגין חכירה
	3,000,000	10,000,000	7,000,000	תשלומים קבועים
	6,000,000	-	-	תשלומים קבועים במהותם
	(1,000,000)	-	-	בניכוי תמריצי חכירה
	8,000,000	10,000,000	7,000,000	סה"כ התחייבות בגין חכירה
	8,000,000	10,000,000	7,000,000	<u>נכס זכות שימוש</u>

הערות

1. בחירת ההקלה של חכירות לתקופות של עד שנה תביא להקטנת ה- EBITDA בכל החלופות.
2. אי יישום ההקלה של אי הפרדת רכיבי חכירה מרכיבים שאינם חכירה יביא להקטנת ה- EBITDA.

השפעה על ה- EBITDA

	20,000,000	20,000,000	20,000,000	הכנסות מהחכרת משנה
	(8,000,000)	(10,000,000)	(7,000,000)	הוצאות פחת
20,000,000*5%=	-	-	(1,000,000)	תשלומים שתלויים בהחכרות משנה
	(2,000,000)	-	(2,000,000)	הוצאות בגין העסקת אנשי צוות
	10,000,000	10,000,000	10,000,000	רווח תפעולי
	8,000,000	10,000,000	7,000,000	בנטרול - הוצאות פחת
	18,000,000	20,000,000	17,000,000	EBITDA